

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2004. gada 3.jūnija
rīkojumu Nr. 336

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0267

Profesija

Dabas aizsardzības speciālists

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Dabas aizsardzības speciālists strādā dabas aizsardzības un vides kontroles, aizsardzības un apsaimniekošanas organizācijās, iestādēs un uzņēmumos, veic konsultatīvo darbību, piedalās dabas aizsardzības un monitoringa plānu izstrādāšanā un ieviršanā.

Dabas aizsardzības speciālists nodrošina dabas aizsardzības normatīvo aktu izpildi, piedalās dabas aizsardzības plānos paredzēto darbību plānošanā un izpildē, to saskaņošanā ar teritorijas, mežsaimniecības un citiem plānošanas dokumentiem. Spēj patstāvīgi apsekot teritoriju un noteikt tās dabas vērtības, sagatavot ietekmes uz vidi sākotnējos ziņojumus (to dabas sadaļas).

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Vides normatīvo aktu un institucionālās sistēmas pārzināšana.	1.1. Pārzināt dabas aizsardzības speciālista darbam saistošos LR un ES vides un vispārējos normatīvos aktus. 1.2. Pārzināt dabas aizsardzības darbam saistošos LR normatīvos aktus, kas attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējumam. 1.3. Prast atsaukties uz normatīvajiem aktiem un piemērot tos dabas aizsardzības uzdevumu risināšanai, prast sekot vides likumdošanas izmaiņām. 1.4. Pārzināt LR dabas aizsardzības institucionālo shēmu. 1.5. Pārzināt ES dabas aizsardzības institucionālo shēmu.
2. Informācijas apkopošana un analīze.	2.1. Apkopot un sistematizēt informāciju institūcijas (uzņēmuma) darbības jomā, dabas aizsardzībā un ilgtspējīgā attīstībā. 2.2. Pārzināt informācijas novērtēšanas, analīzes, tai skaitā telpiskās analīzes metodes un datu bāzu veidošanu. 2.3. Pārzināt galvenos informācijas resursus institūcijas (uzņēmuma) un dabas aizsardzības pārvaldē. 2.4. Sagatavot informatīvus un analītiskus pārskatus dabas aizsardzības jomā.
3. Dabas objektu apsaimniekošana un novērtēšana	3.1. Analizēt un novērtēt dabas aizsardzības objektu (tai skaitā sugu un biotopu) stāvokli un antropogēno noslodzi 3.2. Noteikt galvenos uzdevumus un pasākumus dabas aizsardzības objektu antropogēnas noslodzes optimizēšanā 3.3. Novērtēt padziļinātas izpētes nepieciešamību dabas objektu ilgtspējīgas apsaimniekošanas pasākumu izstrādāšanai un veikt speciālistu piesaistīšanu.
4. Aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādāšana un realizēšana.	4.1. Analizēt un novērtēt aizsargājamo teritoriju sugu un biotopu stāvokli 4.2. Noteikt galvenos pasākumus aizsargājamo teritoriju stāvokļa optimizācijā. 4.3. Novērtēt padziļinātas izpētes nepieciešamību un veikt speciālistu piesaistīšanu aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanas plānu izstrādāšanā.
5. Aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzības plānu realizēšana.	5.1. Analizēt un novērtēt aizsargājamo sugu un biotopu vispārējo stāvokli. 5.2. Noteikt un veikt galvenos pasākumus aizsargājamo sugu un biotopu stāvokļa optimizācijā. 5.3. Novērtēt padziļinātas izpētes nepieciešamību un veikt speciālistu piesaistīšanu aizsargājamo sugu un biotopu stāvokļa analīzē. 5.4. Analizēt vides stāvokļa, sugu un biotopu stāvokļa izpētes rezultātus.
6. Aizsargājamo teritoriju un sugu monitoringa programmu vadīšana.	6.1. Organizēt un plānot monitoringu. 6.2. Apkopot un apstrādāt monitoringa datus. 6.3. Izvērtēt monitoringa rezultātus un sagatavot informāciju sabiedrībai.
7. Uzņēmuma (iestādes) administratīvo vadības principu un lietvedības pārzināšana.	7.1. Pārzināt uzņēmuma (iestādes) ekonomisko un organizatorisko darbību reglamentējošo dokumentāciju. 7.2. Pārzināt uzņēmuma (iestādes) lietvedību (sarakstes organizēšana, dokumentu un informācijas plūsmas organizēšana, dokumentācijas satura interpretācija).

	<p>7.3. Pārzināt iestādes budžeta veidošanas, plānošanas un kontroles principus.</p> <p>7.4. Sagatavot līgumus un vienošanās.</p> <p>7.5. Izstrādāt personāla vadības uzdevumus (kadru komplektēšana, darba uzdevumu formulēšana, pienākumu sadale starp izpildītājiem, uzdevumu izpildes kontrole) darba plānošanā un koordinācijā.</p> <p>7.6. Nodrošināt darba aizsardzības uzdevumu izpildi uzņēmumā (iestādē).</p> <p>7.7. Pārzināt darba, darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumus.</p> <p>7.8. Instruēt pakļautos darbiniekus drošības tehnikā, ugunsdrošībā un to atbilstoši noformēt.</p> <p>7.9. Zināt, kā jāreaģē nelaimes gadījumā un pirmās palīdzības sniegšanā.</p>
--	--

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Fizikālie – darbs telpās un āra apstākļos.

Bioloģiskie – var būt saskare ar patogēniem mikroorganismiem.

Klimatiskie - pienākumi var būt saistīti ar lauku darbiem ekspedīcijās.

Organizatoriskie – darbs grupā vai individuāli. Darba grupā var vadīt 3. un 4. profesionālās kvalifikācijas līmeņa darbiniekus.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes un spējas
<ul style="list-style-type: none"> Izprast mijiedarbību sistēmā cilvēks - daba un ilgtspējīgās attīstības koncepcijas pamatus. Pārzināt dabas aizsardzības normatīvos aktus un dabas aizsardzības institucionālo struktūru. Prast sagatavot un izstrādāt dabas aizsardzības projektus. Prast sagatavot un sniegt sabiedrībai informāciju par dabas objektu stāvokli un to aizsardzības problēmām. Lietot informācijas meklēšanas un atlases līdzekļus. 	<ul style="list-style-type: none"> Orientēties dzīvo organismu sistemātikā, prast pazīt to galvenās grupas. Pazīt aizsargājamās augus un dzīvniekus. Prast novērtēt sauszemes un hidroekosistēmu tipus. Prast novērtēt augšņu tipus. Prast novērtēt svarīgākos meteoroloģiskos un hidroloģiskos parametrus. Prast ievākt paraugus ekosistēmu komponentu ķīmiskajām analīzēm. Prast izmantot bioindikācijas metodes vides stāvokļa analīzē. Prast atpazīt un novērtēt ģeogrāfiskos un ģeoloģiskos objektus lauka apstākļos. Darboties ekoloģiskā monitoringa organizēšanā. Prast pielietot ģeogrāfiskās pozicionēšanas iekārtas un ģeogrāfiskās informācijas sistēmas. Prast strādāt ar kartēm 	<ul style="list-style-type: none"> Sazināties angļu vai citā svešvalodā. Spēt strādāt komandā (grupā). Plānot un organizēt savu un struktūrvienības darbību. Uzstāties, argumentēti izteikt savu viedokli. Organizēt darbu birojā un izmantot biroja tehniku. Pielietot datorprogrammas datu analīzei. Sagatavot uzskatāmos materiālus. Noformēt lietišķo dokumentāciju. Ievērot saskarsmes kultūras un profesionālās ētikas normas. Pašizglītoties un pielietot iegūtās zināšanas praksē.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Matemātika vides zinātnē			
Angļu vai citā svešvalodā			
Bioloģijā			
Sugu aizsardzībā			
Populāciju ekoloģijā			
Medību saimniecībā			
Ekosistēmu ekoloģijā			
Hidroekoloģijā			
Augsnes zinātnē			
Hidroloģijā un klimatoloģijā			
Lauksaimniecības ekoloģijā			
Ģeogrāfijā			
Ģeoloģijā			
Bioindikācijā un biomonitoringā			
Ainavu plānošanā			
Sateces baseina apsaimniekošanā			
Globālās vides problēmās			
Vides ekonomikā			
Projektu vadībā			
Vides politikā			
Vides filozofijā un ētikā			
Ilgspējīgās attīstības teorijā			
Vides likumdošanā			
Saziņas metodēs			
Ģeogrāfiskās informācijas sistēmās			
Aizsargājamo teritoriju pārvaldībā			
Saskarsmes psiholoģijā			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Aleksejs Avots - Komunālprojekta Rēzeknes nodaļas galvenais speciālists,
- Inga Belmane - Latvijas Piesārņojuma profilakses centra projektu vadītāja,
- Juris Benders – Latvijas Universitātes Vides zinātnes un pārvaldības institūta docents, Dr. chem.,
- Rūta Bendere - Latvijas Atkritumu saimniecības asociācijas valdes priekšsēdētāja, Dr. Phys.,
- Gunta Beperšcaite - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma direktora vietniece,
- Vilnis Bernards - Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vadītājs,
- Inese Eistere - Liepājas Zaļā centra vadītāja, Mg.sc.biol.,
- Ilona Jepsena – Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktore,
- Māris Kļaviņš - Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātnes fakultātes dekāns,
- Vija Kriķe - Liepājas Pedagoģijas akadēmijas Personāldaļas vadītāja,
- Valērijs Krupskis - Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžas direktors,
- Ivars Ķiksis - SIA “Valmieras ūdens” kanalizācijas iecirkņa darbu vadītājs,
- Ilona Mendziņa - Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktora vietniece,
- Gotfrīds Noviks - Rēzeknes augstskolas prorektors, prof., Dr. hab. geol.,
- Ivīta Peipiņa - Latvijas Pašvaldību savienības padomniece izglītības un kultūras jautājumos,
- Pēteris Rengelis - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma pasniedzējs,

- Izolde Rotberga – Izglītības un zinātnes ministrijas vecākā referente,
- Ērika Ruskule - Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes direktore,
- Valdis Segliņš – Latvijas Universitātes asociētais profesors,
- Ingrīda Sotņikova - Liepājas reģionālās vides pārvaldes direktora vietniece, Mg.sc.,
- Gunārs Spradzenko - Rēzeknes ūdensvadu un kanalizācijas saimniecības pārvaldes priekšnieks,
- Ilona Stankeviča - Rēzeknes pilsētas Domes galvenā ekoloģe,
- Gunta Strēle - Liepājas pilsētas domes projektu koordinatore, Mg. sc. env.,
- Paulīna Sukaruka - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma pasniedzēja,
- Jānis Zaļoksnis - Vides ministrijas Stratēģijas un koordinācijas departamenta Vides stratēģijas un informācijas nodaļas vadītājs,
- Māra Zeltiņa - Liepājas Pedagoģijas akadēmijas dekāne,
- Aivis Zemītis - Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācijas vides speciālists,
- Jānis Zviedris - SIA „Liepājas ūdens” tehniķis,
- Māris Zviedris - SIA „Liepājas ūdens” vadītājs.

Profesijas standarta eksperti:

- E.Cilinskis, LR Vides ministrija, valsts sekretāra vietnieks.